

RAITTIUS JA TYÖVÄKI.

Nykyään voi empimättä väittää, että tuskin löytyy monta, voi melkein sanoa ei yhtään asiaan täydellisesti perehtynyttä ihmistä, joka uskaltaisi sanoa, että juoppous johtuisi *yksinomaan* kurjista taloudellisista oloista. Mutta toiselta puolen voi varmasti väittää, että taloudellinen kurjuus kansan suurimmassa enemmistössä, ruumiillista työtä tekevässä kansankerroksessa, synnyttää juoppoutta ja päinvastoin juoppous lisää tässä kerroksessa esiintyvää kurjuutta. Ja koska enemmistö ja sen käsitys ja tapa aina lopullisesti määräävät jokaisessa asiassa, vastuksista huolimatta, asiain menoa, niin ruumiillista työtä tekevän kansanaineksen tapa ja käsitys juovutusjuomista lopullisesti vaikuttavat tämänkin kysymyksen ratkaisuun. Tältä kannalta katsoen on raittiuskysymyksenkin eminentisesti mitä suurimmassa määrässä sekin työväen kysymys. Olen alkua ajoilta saakka, kun rupesin julkisesti toimimaan, ollut tästä aivan selvillä. Mutta samalla myöskin on se yhtä suurella määrällä koko kansan asia. Ja koska uudempien todellisesti edistysmielisten periaatteiden mukaan kansan enemmistön asiana on ratkaisevasti vaikuttaa kansan edistymiseen kaikilla aloilla, tulee tämän enemmistön, s.o. ruumiillista työtä tekevän kansanryhmän ponnistaa kaikki voimansa ja panna koko tarmonsä raittiusasian ajamiseen onnelliseen loppuun kaikilla keinoilla, joita sen omatunto ja oikeudenkäsitys hyväksyy, toisin sanoen pontevasti vaikuttaa siihen suuntaan, että koko Suomen kansa tulee raittiiksi ja täydellisesti vapautuu alkoholimyrkyksestä.

Etä alkoholi on myrkkä, sitä ei epäillä missään tieteellisissä piirissä. Se on yhtä hyvin myrkkä kuin arsenikki, opiumi ja monet muut senkaltaiset ainekset. Mutta se on näitä paljoa vaarallisempi siitä syystä, että suuri yleisö ei ole vielä selvillä sen kauheasta myrkyllisyydestä, ja että koko joukko tieteellisesti sivistyneitä lääkäreitäkin taloudellisista syistä on ruvennut edistämään tämän vaarallisen myrkyä leviämistä ja että se suhteellisesti hyvin vähäksi ajaksi elähyttää elimistöä ja lamauttamalla tajuntaa saattaa ihmiset unohtamaan tämän ihmiselämän monia ikäviä puolia. Suuremmissa määrissä nautittuna se kerrassaan tuhoaa koko elimistön, mutta monet tieteelliset tutkimukset ovat osoittaneet että kohtuullisestikin, mutta säännöllisesti nautitut alkoholimäärät ajan pitkään, kuten muutkin myrkyt (esim. opium, hashish y.m.), vahingollisesti vaikuttavat elimistöön, kuten jo itsestäänkin on todennukaista. Tämän on esim. tohtori Matti Helenius todistanut ulkomaalaisten, varsinkin englantilaisten henkivakuutusyhtiöitten kuolleisuustaulujen nojalla. Hän lausuu kirjassaan »Alkoholikysymys tilastotieteen valossa» (v. 1904, s. 31): »Meidän täytyy siis tulla siihen loppupäätökseen, että englantilaisten henkivakuutusyhtiöiden kokemus antaa meille tilastotieteellisen todistuksen siitä, että n.k. kohtuullisella väkijuomankäytännöllä on taipumus elämän lyhentämiseen.» Ja kuuluisa fysiologian prof. Bunge väittää (Alkoholfrågan ruots. käänn., s. 7), että tuhannet joukkokokeilut ovat osoittaneet varmaksi tosiasiksi, että »sotilaat niin sota- kuin rauhanaikana, kaikissa ilmanaloissa, kuumuudessa, saateissa ja pakkasessa, parhaimmiten kestävätkä kaikkia vaivoja vaikeimmilla marsseilla, jos pidättää heitä kaikista alkoholipitoisista juomista». Tämän käsitti, kuten tunnettu, piintynein vanhoillinen sotakenraalikin viimeisessä maailmansodassa Nikolai Nikolajevitsh ja ainoastaan pölkkypäiset Denikin ja Wrangel pilasivat asiansa huumauttamalla sotilaitaan väkevilla juovutusjuomilla. Ja prof. Pfleiderer huomauttaa (Bilderatlas

zur Alkoholfrage s. 1, 2), että kohtuullinen naukunottaja, joka juo päivittäin kolme aivan pientä lasia miedompaa viinaa vuodessa kuluttaa 11 litraa tätä myrkkyaainesta tahi 22 kertaa enemmän sitä määrää, mikä tappaa ihmisen. Vielä enemmän, 13.₃l., kuluttaa vuodessa kohtuullinen viininjuoja, joka juopi päivittäin puolen pulloa 10 % alkoholipitoista mooselviiniä ja kohtuullinen oluenjuoja (1 l. päivittäin) kuluttaa vuodessa 14.₆ l.

Alkoholimyrkky syntyy käymisen kautta (pienien hiivabasillien vaikutuksesta) siten, että asianomaisessa aineessa löytyvä rypälesokeri $C_6 H_{12} O_6$ (hiilen, vedyn ja hapen yhtymä) jakaantuu hiilihappoon $2 C O_2$, joka poistuu aineista käymisessä ja jättää siihen etyylialkoholoin $2 C_2 H_6 O$. Tämä myrkkyy pilaa kasvien ja eri eläinten solut, kun se niihin pääsee tunkeutumaan, mikä monilla kokeilla on todistettu. On näet huomattu, että kasvit, kun ne pannaan alkoholihöyryyn, tihkuvat vettä, jonka sisääntunkeva alkoholi on ulospusertanut kasveille suureksi vahingoksi. Eläimissä taas vaikuttaa alkoholi yleensä, kun se on ruiskutettu suuraivojen soluihin, unisuutta ja huumausta eli narkuusia. Ihmisessä tunkeutuu alkoholimyrkky melkein *kaikkiin* ruumiin soluihin, mutta kuten kuuluisa fysiologian prof. Gruber, maailmanmainion Pettenkoferin seuraaja Münchenin terveysolojen järjestämisessä, on osoittanut, vaikuttaa se erikoisesti aivoihin ja yleensä hermosoluihin, jotka ovat sille sangen arkoja, koska se liuottaa niissä runsaasti löytyvää n.s. lipoidiainesta ja siten hävittää aivojen ja etenkin selkäytimen solut. Englantilaisten tutkimusten kautta on saatu selville, että alkoholinnauttijan aistimet, näkö, kuulo ja tunto, ovat ulkonaisten aistimusten vastaanottoa varten enemmän kuin kaksi kertaa hitaammat kuin raittiin ihmisen. Samoin on selvitetty, että mootoristen, s.o. liikettä herättävien hermojen toiminta alkoholinautinnon kautta vähenemistään vähenee aina täydelliseen kyvyttömyyteen saakka — siis sama vaikutus kuin on eetterillä ja kloroformilla. 30—45 gramman alkoholiannos, s. o. litra olutta, vähentää ilmeisesti ainakin

puolen tunnin kuluessa henkistä toimintakykyä. Seuraus tästä on, että ajattelumiskyvyn selvyys ja arvostelukyky sameutuvat: alkoholisti muuttuu ajattelemattomaksi olennoiksi, joka kyllä voi pariksi tunniksi unohtaa maailman surut ja ikävyydet, vieläpä nähdä ne ruusunpunaisessa valossakin, mutta kohta muuttuu tämä tunne pitkäaikaisemmaksi painajaiseksi, joka tekee yksitoikkoisen työn entistä ikävystyttävämmäksi. Ruumiillista työtä suorittava työntekijä toimittaa tietysti täten arvostelukyvyn puutteessa ja kohmelon vaivoissa tavallista huonompaa työtä. Tämän ovatkin käytännölliset amerikkalaiset huomanneet ja sentakia pitävät siellä työnantajatkin visusti kiinni täydellisestä kieltolaista. — Alkoholin mahtava vaikutus hermoihin ja aivoihin voi, kuten tunnettua, viedä niinkin pitkälle, että siitä seuraa varsinainen juoppohulluus, s.o. ruumiin solut pilaantuvat siinä määrin, että ne eivät enää voi säännöllisesti toimia. Tämä kauhea tauti on hyvin tunnettu varsinkin siitä, että juoppohullulla on kaikenmoisia häiriöitä etenkin näkö- ja kuuloaisteissa, niin että hän näkee edessänsä mustia pilkkuja, vieläpä eläimiäkin tanssivan ilmassa tahi on kuulevinaan kaikenmoisia ääniä, useimmiten uhkaavia, joita hän koettaa ottaa tarkasti huomionsa ja tämän johdosta monastikin ryhtyy mitä hullunkurisimpiin liikkeisiin. Minulle on esim. aivan luotettavalta taholta kerrottu, mitenkä eräs yliopiston hyvinkin etevä opettaja juuri kun hän tenteerasi ylioppilaita, äkkiä hypähti ylös, napsutti sormillaan ilmaan ja huudahti: »Kyllä minä näytän teille, mustille pikku piruille», ja kun tämä ei auttanut heitti hän saappaansa näitä vastaan. Prof. Pfleiderer väittää, että esim. sveitsiläisen virallisen tilaston mukaan kaikista jonkunlaisen myrkytyksen kautta houruiksi joutuneista 97 % siitä saa kiittää alkoholia.

On eräs toinen hermotauti, jonka alaiseksi alkoholisti helposti joutuu (neuritis alcoholica). Tämä on hyvin kiullinen tauti: potilas ei voi kärsiä lievintäkään kosketusta, missä sairaut hermosäikeet juoksevat. Tämä tauti

vaikuttaa myöskin lihaksiin, joiden toiminta heikkenee ja jotka vihdoin voivat täydelleen herpautua. Kuuluista italialainen fysiologi Angelo Mosso on keksinyt erään koneen, n.s. ergografin, jolla helposti mitataan lihasten voimaperäisyyttä. Sen tuloksista, n.s. ergogrammeista, näkyy selvästi, että työskentelevä lihas alkoholin kautta pilaantuu ja sen työkyky melkoisesti vähenee. Tämän on m.m. kuuluisa prof. Kraepelin monella kokeella oikeaksi todistanut. Tästä kaikesta ilmeisesti johtuu, että ruumiillista työtä tekevän ihmisen työkyky, joka suuresti riippuu lihasten jänteveydestä, alkoholin kautta suorastaan huononee.

Mutta se huononee myöskin melkoisessa määrässä siten, että alkoholi tuntuvasti pilaa niin tärkeitten elinten toimintaa kuin ovat sydän, vatsa ja maksa, muista puhumattakaan. Prof. Pflleiderer on Saksan tilaston nojalla osoittanut, että siellä sydäntaudit hirvittävässä määrässä ovat lisääntyneet ja että tämä suurimmaksi osaksi suorastaan johtuu alkoholin vaikutuksesta. Prof. Gruber toteaa, että sydän, joka tavallisesti painaa 300 grammaa, juoppouden kautta suurenee kaksinkertaiseksi, vieläpä kolminkertaiseksikin, jotenka syntyy n. s. »häränsydän». Tämmöinen rasvasydän ei suinkaan toimi säännöllisesti ja vihdoin voi se täydellisesti lamautua. Sydämen epäsäännöllinen toiminta tuottaa valtimoitten seinämille kalkkikerrostumia (arterioskleroosi), jonka johdosta varsinkin hienoimmat verisuonet voivat ratketa, ja jos tämä tapahtuu aivoissa, syntyy n. s. halvaus. Tavallisen ihmisen vatsan sisäpuoli on ruusunpunaisen ja hieman poimuksen limakalvon peittävä, mutta juopolla on se ruskeanpunainen, paisunut ja poimuton, ja sentakia se toimii huonosti ja, kuten tunnettu, antaa potilas usein ylönsä, varsinkin sinne tunkeutuneet alkoholimäärät. Maksa ja munuaiset, jotka toimittavat tärkeän tehtävän ruumiin nesteitten ja ravintojätteitten kiertokulussa, vahingoittuvat suuresti alkoholin vaikutuksesta.

Ihmisen paras omaisuus on hänen terveytensä, mutta

kuten edellisestä käy selville, pilaa juuri alkoholi tämän suuressa määrin, ja täten kadottaa ruumiillista työtä tekevä ihminen melkoisen osan ainoasta pääomastaan, hänellä kun muuta pääomaa yleensä ei ole. Kun nyt ottaa lukuun, että työväestö tieteellisen arvioimisen mukaan saapi ainoastaan vähän yli puolet tahi korkeintaan $\frac{2}{3}$ välttämättömästi tarpeellisesta ravinnosta, niin ymmärtää helposti, että se on suuresti alttiina kaikenmoisille taudeille ja vielä enemmän, jos se nauttii väkeviä juomia. Niin on esim. monipuolisesti todistettu, että keuhkokuume ja keuhkotaudit raivoavat paljoa suuremmassa määrässä juomarien, »kohtuullistenkin» väkeviä juomia nauttivien keskuudessa kuin ehdottomasti raittiiden.

Ja samoin ovat esim. niin tavalliset taudit kuin kihti ja reumatismi, suuressa määrässä alkoholismien seurauksia. Kuppatauti (syfilis), joka varsinkin nykyaikana raivoaa kilvan keuhkotaudin kanssa, saa erinomaista virikettä alkoholin nauttimisesta. Ja enemmän kuin ilmeistä on, että juomarit ovat melkoista suuremmassa määrässä onnettomuustapausten alaisia kuin raittiit: tämän myöntävät esim. itse Saksan työnantajatkin ja edellisestä esityksestäni, kun oli puhe alkoholin vaikutuksesta aivoihin, eittämättömästi selviää, että vähänkin päihtynyt junankuljettaja panee sekä oman henkensä että suuren kuljetettavansa joukon hengenkin vaaranalaiseksi. Tämmöisissä tapauksissa kyllä vaativat *kaikki* ehdotonta raittiutta, kun oma henki niin ilmeisesti voi joutua vaaraan! Tapaturmavakuutusyhtiötkin ovat sentakia alkaneet luoda huomiota alkoholin turmiollisiin vaikutuksiin tällä alalla. Ja sängen sattuvasti lausuu sentakia eräs Saksan valtion vakuutuskaitsija: »Alkoholi on työmiehen vihollinen tehtaassa ja työpajassa, suljetussa huoneessa, kuten ilmasallakin; se enentää myös ammattielämän vaaroja. Tapaturmavakuutuksen tulee sentakia panna erikoista painoa sen vaikutuksen estämiseen.» Että kuolevaisuus on yhtäläisessä suhteessa kuin kivulloisuus, on niinkään moni-

puolisesti todistettu. Minä panen tähän ainoastaan prof. Gruberin sanat Ruotsin kuolevaisuuden suhteesta alkoholin nautintoon. »Vuosina 1821—1830, jolloin Ruotsi täydelleen oli juomahaluperkeleen vallassa, oli siellä miesten kuolevaisuus erittäin korkea, paljon korkeampi kuin Preussissä. Nykyään, kun alkoholin kulutus on Ruotsissa ainoastaan noin 60 % Preussin alkoholikulutuksesta, on kuolevaisuus siellä tärkeimmissä ikäluokissa melkoista alempi.» Ja vielä lisäksi: Englantilainen tilasto osoittaa ilmeisesti, että kuolevaisuus kapakaisäntien ja niitten palvelijain keskuudessa on monen monta kertaa suurempi kuin muitten ammattilaisten.

Mutta alkoholin vaikutus on *hervittävän tuhoisa* sen kautta, että sen turmeleva vaikutus ulottuu aina tulevaan sukupolveen, tuleviinkin sukupolviin saakka, niin, vieläpä sikiöön asti, koska alkoholi turmelee itse siitinplasman, »kromosoomit» eli alkuperäiset synnytysaineet miehen ja naisen ruumiissa. Ei kyllin siinä, että kuten helsinkiläinen prof. Laitinen on osoittanut alkoholistien lapset yleensä ovat heikompia ja köykäisempiä kuin raittiitten; että lontoolaisten kahvihuoneitten kuuluksia perustaja tohtori Barnardo väittää, että 85 % hänen turvakoteihinsa otetuista kodittomista lapsista saavat suoranaisesti tahi epäsuorasti kiittää alkoholia kurjuudestaan; että kuolleina syntyneitten lapsien luku on juoppojen perheessä suunnattoman paljon suurempi; että prof. Bungen laajaperäisten tutkimusten mukaan juoppojen tytärien imettämiskyky on melkoista pienempi kuin raittiista isistä syntyneitten — *alkoholin nautinnosta johtuva perinnöllisyys on paljon kauheampi.*

Erään amerikalaisen noin 1730 syntyneen Jukes nimisen juopon sukutaalua on seurattu seitsemässä polvessa ja 709 henkilöstä oli prostitueerattuja naisia 174, ilopaikkojen omistajia 18, rikoksentekijöitä 77 (niistä 12 murhaajaa), yleisen armeliaisuuden ylläpitämiä 206, suurin osa muuten juoppoja. Tohtori Bezzola löysi Sveitsin kansan koko luvusta v. 1900 9,000 idioottia (hourua). Ja hän sai myös selville, että näitten onnetto-

mien siittäminen oli tapahtunut niinä aikoina vuotta, jolloin enimmin maassa juodaan alkoholia. Ja maailman kuulu tutkija, prof. Forel väittää, että jos ihminen isänsä juoppouden takia on tullut hulluksi tai kaatuvatautiseksi (tämäkin hirvittävä tauti johtuu mitä suurimmassa määrässä alkoholin nautinnosta), pysyy hänessä taipumus, vaikka itse olisikin raitis, jättää hulluus ja kaatuvatauti jälkeläisilleen, sillä nuo kivuloiset taipumukset ovat jo muodostuneet perinnöllisiksi kivulloisiksi määrääjiksi hänen sukupuolisolu- jensa siitinplasmassa. Olkoon vielä mainittu, että prof. Demme tutki 61 jälkeläistä erittäin kohtuullisuutta harjoittavista ja 57 jälkeläistä juopottelevista perheistä. Edellisistä oli 82 %, jälkimmäisistä ainoastaan 18 % täysikuntoisia: tanssi- ja kaatuvatautisia, houruja ja ruumiillisesti epämuodostuneita oli jälkimäisten joukossa moninkertaisesti enemmän. — Tunnettu asia on, että n. s. yläluokkalaiset jokaisessa kansassa yleensä degeneroituvat, s. o. huononemistaan huononevat ja heikkenevät ainakin mitä ruumiilliseen puoleen tulee. Syvistä riveistä pitäisi kansa uudistua; kuten sanotaan, sieltä pitäisi virrata kansan suoniin »puhtaampaa verta». Mutta nyt pitää alkoholi juuri huolen siitä, ettei tämä tapahdu. Kuten jo ylempänä huomautin, synnyttää alkoholi monta tautia suorastaan tahi tekee juopon ruumiin semmoisille enemmän alttiiksi. Prof. Forel on laajan aineiston nojalla näyttänyt toteen, että lievempi päihtymys on 47 %:ssa tuottanut sukupuolitaudin ja 22 %:ssa raskaampi juopumustila. —

Minun täytyy tässä vielä erittäin kajota tämän kanssa yhteydessä olevaan kohtaan, jossa alkoholi on sangen suurena tekijänä ja joka varsinkin koskee naisia. Minä tarkoitan prostitutsionia ja kaikkia sen seurauksia. Sillä eittämätön tosiasia on, että *alkoholi on maailman paras parittelija*. Mitä tavallisin ilmiö näet on, että nuori köyhä tyttö — ja niitä on miljoonittain maailmassa — kulkiessaan kadulla pysähtyy kauniisti valais- tun ja kaikenlaisilla loistotavaroilla koristetun ikkunan

eteen ja miettii: »Oi, jos minullakin, kuten yläluokkalaisilla, olisi edes joitakuita noita koristeita!» Kohta ilmestyy ikkunan eteen nuori keikari ja kysyy, minkä noista tyttö tahtois, se ostetaan ja sitten pyydetään tuo köyhä tyttö johonkin ravintolaan, jossa muun ohessa väkeviä juomia hänelle tarjotaan. Hän päihtyy ja loppu seuraa sitten itsestään. Mutta lopun loppu on kuitenkin se, että hän yhä enemmän tottuu noihin helyihin ja hänestä tulee täten ammatinharjoittaja alallaan. Ja ainakin parin kolmen vuoden kuluessa on hänellä *varmasti* joku sukupuolitauti. Ja melkein aina hän tämän johdosta rupeaa epätoivossaan juopottelemaan: vihdoinkin hän on saastutettu ja saastuttava ammatinharjoittaja ja juopottelija. Tohtori Hoppen ja muitten tutkimusten mukaan juo ainakin puolet kaikista prostitueeratuista vahvasti alkoholia; paljon yli puolet muista maistelee ja näin voi sanoa numerotodisteitten nojalla, että alkoholi alentaa naisen prostitutsioonin ja prostitutsioni vuorostaan upottaa hänet tautisuuteen ja täydelliseen alkoholitulvaan: kiertokulku on suoritettu. Prof. Forel, joka muuten on erikoistutkija sekä alkoholi- että sukupuoliasioissa, on sitä mieltä, että ilman alkoholia ei prostitutsioni, ainakaan raaimmassa muodossa, yhtään olisi mahdollinen. Syy on aivan varmasti vielä syvemmällä, mutta varmaa on, että ilman alkoholia prostitutsioni hyvin suuressa määrässä vähenisi. Aivan hyvin ymmärtää sentakia, miksi kaikkien maitten »jeunesse dorée» (kultainen eli ylimystönuoriso), myös suureksi osaksi oppinutkin nuoriso (ylioppilaat), nuoret miehet ja osaksi nuoret naisetkin niin kiivaasti vastustavat kieltolakia. Näin joutuu melkoinen joukko köyhälistön tyttäristä piloilte, sillä köyhälistön riveistä lähtee valtavasti suurin osa näistä yhteiskunnan onnettomista olennoista. Ja usein he vajoovat vielä rikoksiinkin.

Mutta alkoholi ei vie ainoastaan prostitueerattuja naisia rikoksiin, vaan se on muutenkin tehokas yllyttäjä kaikenlaiseen rikollisuuteen. Tohtori Hirsch, joka on

ansiokkaasti tutkinut sekä prostitutsioni- että rikollisuusoloja yhteiskunnalliselta kannalta, uskaltaa väittää, »ettei vähemmän kuin 70 % kaikista rikoksista ja järjestyshäiriöistä ole (enemmän tai vähemmän) syyperäisessä yhteydessä viinan kanssa». Eräs kriminaalitutkija, joka on tarkastanut näitä oloja Preussissa vv. 1854—1884, väittää myöskin, että vähintään $\frac{3}{4}$ kuritushuonevangeista saa syyttää alkoholia turmionsa ensimmäisenä ja viimeisenä syynä. Jos tässäkin olisi *hieman* liikaa, niin näyttää ainakin Saksan *virallinen* tilasto, että Saksan vankiloissa säilytetyistä vangeista 42 % saa siitä kiittää alkoholijuomia. Vielä laajemman tutkimuksen on tohtori Baer (lue: Bäär) suorittanut. Tutkimus käsitti 120 eri rangaistuslaitosta ja 30,041 miespuolista vankia. Miespuolisissa kuritushuoneissa oli rangaistu alkoholisteja: murhasta 46,1 %, taposta 63,2 %, ruumiinloukkauksesta 74,5 %, siveellisyysrikoksista 60,2 %. Miesten vankiloissa oli juoppoja: ruumiinvammoista tuomittuja 63,4 % ja siveellisyysrikoksista 70,0 %. Monen vuoden viimeaikainen tilasto Saksasta osoittaa, että raaimmat rikokset ovat kasvamassa ja että alkoholin aikaansaamat tällaiset rikokset $\frac{2}{3}$:ksi johtuvat alkoholista. Kun nyt ottaa huomioon, että kansan enemmistö, työväestö, antaa tähän suurimman osan, niin pitäisi sekä itse työväestön että valtion ja koko kansan olla varuillansa tällaisista hirveätä vihollista vastaan.

Eräs saksalainen prof. König on lausunut, että »toimintakyky on suoranaisessa suhteessa ravinnon arvoon». Ja toinen tutkija tällä alalla E. Engel väittää: »Mitä köyhempi suhteellisesti joku perhe on, sitä enemmän prosenttia kokonaismenoista sen täytyy keskimäärin käyttää ravintoon.» Ja vielä väittää eräs kolmas tutkija Laspeyres: »Mitä varakkaampi keskimäärin perhe on, sitä suurempia summia, mutta sitä pienemmän osan tuloista se keskimäärin käyttää ravintoon.» Mutta nyt osoittavat samoin useat tilastotieteelliset tutkimukset, että mitä suuremmat tulot työväestöllä on, sitä enem-

män se prosenteissa tuloistaan käyttää juovutusjuomiin. Niin osoittaa esim. baadilainen tilasto vuodelta 1904, että työläisperheet, joilla oli noin 1,300 Saksan markan vuositulot, käyttivät 5 % kokonaismenoista alkoholiin; joilla oli noin 2,000 Smk., käyttivät 12,3 %, ja joilla oli noin 3,000 Smk., käyttivät 26,2 % samaan tarkoitukseen. Vastaavat numerot olivat Berliinin tilastossa vuodelta 1903: 900—1,300 mk. 4,2 %; 1,300—1,700 6,4 %, 1,700—2,100 mk. 7,6 %; 2,100—2,600 mk. 7,7 %. Samaan tulokseen on E. Engel tullut belgialaisen työväestön suhteen: tulojen nousua seuraa kaikkialla vielä suurempi nousu menoissa alkoholia varten. Ja amerikkalaisen tilaston nojalla väittävät tohtorit Blocher ja Landmann aivan samaa. He tekevät kuitenkin sen huomautuksen, että menojen nousun ei ehdottomasti tarvitse merkitä suurempaa alkoholinkäyttöä, koska halvempien alkoholijuomien sijaan on voinut tulla kalliimpien käyttö. Tätä Blocherin ja L:n väitettä on kuitenkin Kubatz sanonut liioitelluksi, ja prof. Vandervelde on belgialaisten työväenolojen tutkimusten kautta tullut siihen tulokseen, että hie-man varakkaammat työläiset juovat enemmän alkoholia kuin köyhimmät, mutta että noita vielä varakkaammat juovat suhteellisesti vähemmän, koska ovat suhteellisesti korkeammalla kulttuuriasteella ja heillä jo on parempia pyrinnoitä kuin juoppous. Kaikissa tapauksissa on kaikkialla alkoholikäytön suhde hirvittävän suuri muihin menoihin ja varsinkin sivistyksellisiin tarkoituksiin katsoen (ylempänä 5,0 % alk., 1,1 % siv. tark., 12,3 %, 1,0 %; 26,2 %, 0,6 %; 5,2, % 1,2 %; 6,4 % 1,3 %; 7,6, % 1,5 %; 7,7 %, 1,6 %). Kun nyt ottaa huomioon, että alkoholintuotanto yleensä tapahtuu ravinnon, asunnon ja sivistystarpeitten kustannuksella, niin jokainen järkävä ihminen ymmärtää, mikä turmiollinen vaikutus alkoholilla on, koska se ei ainoastaan vähennä työmiehen työkykyä ja ansiomahdollisuuksia, vaan myöskin vähentää välttämättömien elintarpeitten saantia.

Tästä joutuvat etupäässä vaimo ja lapset, tuleva sukupolvi kärsimään; perhe-elämä on häviön partaalla. Varsinkin tulee ravinto epäriittäväksi, sitä enemmän kun työväestö ei oikein tunne mitä »ravinto» on. Ihminen tarvitsee näet vissejä määriä eri ruoka-aineita, pääasiallisesti munavalkuaisainetta, rasvaa, hiilihydraatteja, suoloja ja »vitamiineja». Näistä asioista puhuu suom. prof. Wendt kirjassaan »Ravintomme taloudellinen arvo», jota paraimmiten suosittelen, vaikka siitä puuttuu muutamia uusimpia, m.m. prof. Rubnerin ja Thomasen merkilliset keksinnöt. Mainitsen tässä vain eräitä sangen tähdellisiä seikkoja. Paraimmat ravintoaineet ovat jauhot ja ryynit, herneet ja pavut, jotka sisältävät melkoisia määriä kaikista tarveaineista, herneet ja pavut vielä lisäksi runsaasti noita salaperäisiä vitamiineja. Sitten tulee arvossa leipä, sen perästä liha valkuaisainemääränsä nojalla (varsinkin vasikan ja lampaan liha ovat suositeltavat, koska eivät edistä suuresti reumatismia). Mutta koska lihassa ei ole hiilihydraatteja, täytyy näitä ottaa sokerista, herneistä, pavuista ja omenista. Jauhossa, ryyneissä ja osaksi lihassa ei ole paljon rasva-ainetta ja sitä täytyy taas hakea voista ja kasvisvoista (jotka ovat tässä suhteessa *aivan yhtäarvoisia*), maidosta ja juustosta. Kaloissa ja juurikasveissa on hyvin vähän ravintoarvoa (jälkimmäisissä hieman hiilihydraatteja). On kuitenkin huomioonotettava, että ravintoaineitten arvo riippuu eri tavalla yksilöllisyydestä ja myös siitä, missä suhteessa ravinnon tärkein osa valkuaisaine on laadultaan ruumiin tarvittavaan valkuaisaineeseen. Mutta ylipäänsä tarvitsee täysikasvuinen ihminen noin 110—120 grammaa munavalkuaista, noin 90—100 grammaa rasvaa ja noin 350—450 grammaa hiilihydraatteja. Kun nyt vielä ottaa huomioon, että ravintoaineet (vilja, perunat y.m.) kadottavat juovutusjuoman valmistuksessa todistettavasti niin paljon, että kokonainen litra paloviinaa ei sisällä enemmän ravintoa kuin on *pienemmässä* leipäpalasessa, niin ei voi puhuakaan alkoholin ravintoar-

vosta, vaan ainoastaan sen hävittävästä vaikutuksesta sen käyttäjään, hänen jälkeläisiinsä ja koko perheisiin kaikissa suhteissa. Niin tosiaan, kuinka paljon saakaan vaimo lapsineen kärsiä miehen juoppoudesta, kuinka paljon surua, tuskaa ja epätoivon purkauksia sen johdosta. Kuinka paljon avioliiton rikkomuksia ja hajoamisia — kaikista näistä esim. Tanskassa 25 % — kiro-
 tun alkoholin vaikutuksesta! Kuinka paljon täytyykään perheen säästää menoissaan esim. asunnostaan! Täytyy monasti, yksinomaan juopottelevan perheenisän takia, ottaa ainoaan huoneeseen vuokralle yövieraita, jotka perheen tyttärien kanssa solmivat *tilapäisiä* liittoja *vähäksi aikaa* ilman syvällisempiä taipumuksia. Syystä voi siis sanoa, että alkoholi on voimakkaimpia perheen hävittäjiä maailmassa! Erittäin sattuvasti kuvaa tunnettu lehti »Simplicissimus» eräässä Luonto ja sivistys-nimisessä kaksoiskuvassa nykyistä »alkoholisivistystä»: yläkuvassa seisoo melkein alaston intiaaninainen wigwamin edessä pienen poikansa kera ja mies rientää metsästyksestä heitä vastaan ihastuksella; alakuvassa tulee perheenisä yöllä hoiperrellen ovesta kotiin, pikku tyttö istuu vuoteella valveilla ja vaimo kyykistyy pöydän yli kovasti laihtuneena, syvässä surussa. Toinen kuva esittää »isän ja pojan», molemmat juovuksissa lukitun kotiovensa edessä hoiperrellen: »Tällä tavallako minun täytyy tavata poikani? — mikä häpeä! — sinä olet ja tulet aina olemaan naula arkussani — mutta joutavat sikseen, eikö sinulla ole oven avainta?»

Jos se on erehdys, että alkoholi sanottavammassa määrässä ravitsee, niin se myöskin on erehdys, että se lämmittäisi, vaikka se ensin siltä tuntuu. Suuri fysiologi Bunge sanoo, että alkoholi aikaansaapi laajennuksen ihon veriastioissa; tämän johdosta virtaa suurempi määrä lämmintä verta kylmempää ihopintaa kohti. Tästä tuo pettävä tunne suuremman lämmön saannista, sillä todellisuudessa tulvaa täten tavallista suurempi määrä lämpöä ulos ruumiista. Kuuluisa ravinnontutkija prof. Rubner on samoin osoittanut, että, kun iho saa

enemmän verta, samalla suurempi joukko vettä haihtuu ruumiista ja siten luonnollisesti kohta perästäpäin aikaansaapi kylmyyden tunteen. Voi siis empimättä väittää, ettei kannata puhua alkoholin ravitsevasta ja lämmittävästä voimasta; että siis työväestökin saapi hakea ravintoa ja lämpöä toisella terveellisemmällä ja yleensä paljoa halvemmallalla tavalla.

Järjestynyt työväki kaikissa maissa on vähitellen ruvennut ymmärtämään alkoholin turmiollisia vaikutuksia ja sentakia käynyt murtamaan sen vielä suunnatonta ylivoimaa. Samana vuonna kuin Suomen työväki asettui Turun puoluekokouksessa täydellisen kiellon kannalle, esitettiin mahtavan saksalaisen sosialidemokraattisen puolueen puoluepäivillä alkoholikysymys pohdittavaksi. Itse Bebel asettui siinä vastustamaan alkoholiasian ottamista puolueohjelmaan, koska puolueella muka oli tärkeämpiä kysymyksiä ajettavina. Mutta kaikesta huolimatta voittivat alkoholin vastustajat Saksan työväestössä alaa. Bebelkin, joka seitsemän vuotta sitten oli asiaa vastustanut, tunnusti Mannheimin puoluepäivillä 1906, että alkoholiliike oli siksi suureksi kasvanut työväen keskuudessa, että se oli otettava keskustelun alaiseksi. Ja jo seuraavana vuonna, Essenin puoluepäivillä, voittivat Wurmin ehdotuksesta alkoholin vastustajat, ei kuitenkaan vielä kieltolain kannattajat. Tosin Wurmin puoluepäivillä hyväksytty ehdotus on yksipuolinen, koska se luulee, että juoppous poistetaan työajan lyhentämisellä, palkkojen kohottamisella, asuntopulan lieventämisellä, julkisen kasvatuksen ja koulutuksen parantamisella ynnä muilla yhteiskunnallisilla parannuksilla sekä suhteellisesti vähäisillä alkoholin rajoituksilla. Mutta vielä merkillisempää on, että sängen moni työnantaja-liittokin hyväksyy kiellon nauttia ja kaupiskellakin alkoholia työpaikoilla, koska huomaa, miten paljoa parempi työmies raitis työntekijä on. Tämä on, kuten jo mainitsin, mennyt Amerikassa niin pitkälle, että *työnantajatkin siellä hyväksyvät ja kannattavat*

täydellistä kieltolakia. Eikä se ole kummallista, että täydellinen kieltolaki on saanut Amerikassa yleistäkin tunnustusta, kun eräs sen ministeri Eweret toteaa, että »vv. 1860—1870 juovutusjuomat, puhumattakaan suunnattomista rahojen kulutuksista, ovat tappaneet 300,000 ihmiselämää, vieneet 100,000 lasta vaivastaloihin ja vähintään 150,000 täysikasvuista vankiloihin ja työhuoneisiin, aikaansaaneet vähintään 2,000 itsemurhaa ja tehneet 200,000 vaimoa leskiksi ja 1,000,000 lasta isättömiksi!» Samanlainen on tulos suhteellisesti muissa maissa ja täytyy tosiaan olla sydämetön ihminen, alkoholipääoman palvelija tahi kevytmielinen juopottelija, tilapäisten kiihoitusten suosija ja huoliensa alkoholiin upottaja, joka ei tyrmisty tällöisten numeroiden ja tosiasian edessä.

Monet etevät taloustieteilijätkin, Adam Smith'istä, taloustieteen perustajasta saakka, aina Gustav Schmolleriin, nykyajan suureen taloustieteilijään asti, ovat esiintyneet alkoholin vastustajina. Edellinen lausuu m. m. seuraavasti: »Se työ, jota käytetään väkevien juomien valmistamiseksi, on täydelleen epätuotteliasta. Se ei tuota semmoisia aineita, joita syystä voisi kutsua arvoiksi. Se työ, jota uhrataan näihin juomiin, ei enennä yhteiskunnan hyvinvointia . . . vaan synnyttää päinvastoin ainoastaan semmoista, mikä vahingoittaa ihmiskuntaa.» Jälkimäinen taas lausuu: »Kaikki taloudellinen vapaus on ainoastaan sikäli onnea tuottava, mikäli se kohottaa ahkeruutta, säästäväisyyttä ja työteliäisyyttä. Sitä ei tee anniskelu- ja juopotteluvapaus. Se vie laiskuuteen ja tuhlaavaisuuteen, se yllyttää vastustamattomasti epäpuhtaita aineksia tähtäämään voittoja epäsvellisytydessä ja ruokottomuudessa, se on suorastaan rikos vapauden rajapyykeillä. Anniskeluumattia ei voi muitten tavallisten toimien ja kauppojen kanssa asettaa samalle tasolle, ei niitten henkilöiden tavallisiin perussyihin katsoen, jotka tätä tointa harjoittavat, eikä niihin välikappaleisiin, joilla he pyytävät ostajia, eikä myöskään niihin vaistoihin ja

nautintoihin katsoen, joiden tyydyttämiseksi työskennellään.» Prof. Bunge huomauttaa, että esim. koronkiskominen ja uhkapeli ovat ylipäänsä kaikkialla laissa kielletyt. Mutta huolimatta tästä voisi moni väittää, että tällaisessa kiellossa piilee joutava holhous ja yksilön vapauden rajoittaminen. Joku voisi sanoa: »Miksi minulta riistetään vapauteni; voihan jokainen katsoa eteensä.» — Alkoholi on kaikkialla julistettava, kuten opium, veronaali y. m., myrkyksi ja osaksi, kuten monet muutkin myrkyt, esim. tuo hirveä strykniini, lääkkeeksi, nukuttavaksi ja tuskia kuolettavaksi, varsinaisen lääkärin määräyksestä.

Monella muulla keinolla on ryhdytty ja ryhdyttävä alkoholiperkeleen vastustamiseen. Yksi tehokkaimista keinoista juoppouden vastustamiseksi on epäilemättä halun herättäminen työväestössä jalompiin harrastuksiin. Saksassa ja Amerikassa esim. on todistettavasti juoppous vähentynyt siten, että työväki ja yleensä laajat kansanrivit ovat lukuisammin ruvenneet käymään lukusaleissa ja taidenäyttelyissä, ruvenneet käyttämään ahkerammin tietojen hankkimista monissa esitelmätilaisuuksissa, sillä »tieto on valtaa», ja se kohottaa ihmistä yhä enemmän luonnon ja yhteiskunnan ja monesti myöskin oman itsensä herraksi ja haltijaksi. Sillä suurten kansanjoukkojen kulttuuritason kohottaminen on ilmeisesti yhteydessä alkoholismin vastustamisen kanssa. On prof. Kraepelinin ja muitten tutkimusten kautta eittämättömästi todistettu, että alkoholin nautinto alentaa ihmisen henkiset voimat, varmasti, jos kohtakin välistä hitaammin, ja yhtä eittämätön on se tosiasia, että henkisten harrastusten kohottaminen ihmisessä ja jalojen pyrintöjen nostaminen hänessä ovat melkoisesti omiansa vieroittamaan häntä ruokottomasta juopottelusta. — Yleisesti tunnettu ja tunnustettu on myöskin, että urheilu mitä suurimmassa määrässä vieroittaa alkoholin nautinnosta. Hyvin moni nuori mies, joka on ennen tottunut viettämään iloista elämää kapakassa, on urheiluhar-

joitusten kautta vapaassa, raittiissa ilmassa jättänyt tuon juopottelun kapakan ummehtuneessa ilmassa; sitä enemmän, koska nyt vihdoinkin tarkkojen tieteellisten kokeitten nojalla on selville saatu, että alkoholin nautinto ehdottomasti alentaa kykyä kaikenlaiseen urheiluun. — Amerikassa, Englannissa ja Norjassa, kuten myöskin Saksassa ja muissa maissa, ovat raittiusravintolat, »kahvihuoneet», maitohallit, vesijuomakioskit, kahvivaunut y. m. suuressa määrässä vähentäneet työväestön käyntiä alkoholiravintoloissa. Ja se seikka, että työväestö melkein kaikissa edistyneimmissä maissa ei enää kokoontu kapakoissa yleisiä asioita pohtimaan, on melkoisesti vaikuttanut samaan suuntaan. — Mitä tulee varsinaisiin parannuskoteihin alkoholisairaita varten, niin niiden toiminta tietysti tarkoittaa hyvää, mutta myöntää täytyy, että »parannettujen» alkoholistien vaippuminen entiseen tilaansa valitettavasti on liiankin tavallinen, luultavasti siitä syystä, että heidän hermonsensa ja koko ruumiinrakennuksensa ovat pitkällisen alkoholinautinnon kautta liiaksi pilaantuneet ja sentakia vaativat yhä uudistettua kiihoitusta alkoholin avulla. Aivan sattuvasti lausuu sentakia eräs alkoholin vastustaja: »Ajatelkaa hetkeksi, että ihmisen elimistö olisi suuri tehdas, jonka lukemattomissa kammioissa ahkerat olennot työskentelevät, jotka väsymättä valmistavat hienointa kutomusta. Nyt on alkoholi röyhkeän vikarin kaltainen, joka, kun hän kerran on päässyt sisään, juoksee rakennuksessa toisesta kammioista toiseen, sammuttaa lampun toisessa, pilaa koneet toisessa, lyhyesti sanoen, estää kaikkialla työn jatkumista. Tosin saadaan vikari vihdoin kiini ja heitetään ulos, mutta hän uhkaa huomenna tulla takaisin uudistamaan samaa hävitystyötä.» —

Friedrich Engels on kuuluisassa teoksessaan »Työväen tilanne Englannissa» lausunut: »Kaikki viettelykset, kaikenmoiset houkutukset yhtyvät saattamaan työmiehet juoppouteen. Viina on se heille melkein ainoa ilon lähde, ja kaikki yhtyy tekemään sitä heille mie-

luisaksi. Työmies tulee väsyneenä ja herpautuneena työstä kotiin; hän astuu huoneeseen, jossa ei ole mitään hauskuutta, se on kostea, epämiellyttävä ja likainen; hän tarvitsee välttämättä jotain ilostuttavaa; hänellä pitää olla jotain, joka tekee hänelle työn vaivan arvoiseksi, tulevan ikävän päivän toiveet siedettäväksi . . .; hänen heikontunut ruumiinsa, huonon ilman, huonon ravinnon kautta heikontuneena, vaatii valtavasti ulkoa jotain kiihoittavaa, hänen seurustelutarpeensa voi ainoastaan kapakassa saada tyydytystä, hänellä kerrassaan ei ole toista paikkaa, jossa voisi tavata ystävänsä — ja kaiken tämän ohessa ei työmiehellä pitäisi olla mitään halua juopotteluun, pitäisi hänen kyetä vastustamaan juopottelun kaikkia viettelyksiä? . . . Päinvastoin, siveellinen ja ruumiillinen pakko on olemassa, että näitten olojen vallitessa sangen suuri joukko työläisiä ehdottomasti vajoaa juoppouteen . . . Juoppous on tässä lakannut olemasta pahe, josta voisi tehdä paheenharjoittajat vastuunalaisiksi, se tulee ilmiöksi, välttämättömäksi, pakolliseksi seuraukseksi visseistä edellytyksistä, jotka vaikuttavat ainakin näitten edellytysten suhteen tahdottomaan olentoon. Ne, jotka ovat tehneet työmiehen tämmöiseksi tahdottomaksi olennoiksi, kantakoot myöskin siitä edesvastuun.» Näin synkät ajatukset oli Engelsillä v. 1845. Ja viisitoista vuotta myöhemmin kirjoittaa tieteellisen maatalouden perustaja, maailman kuulu Justus von Liebig (lue: Liibich) seuraavasti: »Viinan nautinto ei ole kurjuuden syynä, vaan sen seurauksena . . . Jos ihminen työllään ansaitsee vähemmän kuin hän tarvitsee välttämättömien ravintoainesten hankintaan, joiden kautta hänen työkykynsä saatetaan entiselleen, niin vaatii häntä jäykkä, järkähtämätön luonnon pakko turvautumaan viinaan.» Engels ja Liebig olivat tieteen suurmiehiä; nykyajan sielutieteellinen tutkimus (m. m. nykyajan suurin psykologi Wundt) ei anna liioin arvoa n. s. »ihmisen vapaalle tahdolle»; mutta tästä huolimatta uskaltaa vakuuttaa, että noissa väitteissä on joku annos

liioittelua. Ja sittenkin pysyy eittämättömänä tosiasiasta, että työväen kurja elämä ja muihin kansaluokkiin verraten ala-arvoinen tila on melkoisessa määrässä syypäänä työväestön juopotteluun. Minä tahdon tässä, erään saksalaisen lähteen mukaan, todistukseksi esittää muutamia lausuntoja järkevien ja lämminsydämisten porvariain piiristä. Näin kirjoittaa eräs tuskastunut *hengellinen* mies: »Minun varma vakaumukseni on, että kaikki teidän siveellisyysliittojenne ehdotusten täytyy jäädä pelkäksi puoskaroimiseksi, ellei ennen kaikkea työläisten yhteiskunnallista tilaa paranneta . . . työntekijällä täytyy työnantajaa vastaan olla varma asema, tuki, jonka hän voi voittaa ainoastaan työvoimansa järjestämisellä. Työntekijän ei tule tuntea itseensä proletaariseksi: ilman itsetuntoa ei voi olla mitään kunniantuntoa ja toisaalta taas ilman järjestymistä ei mitään itsetuntoa. Työntekijän täytyy saada aikaa jalompaa ajanviettoa varten; tähän kuuluu työajan lyhentäminen, sivistyminen, mutta ennen kaikkea yhteiskunnallinen arvonanto, jota hän myös voi nauttia ainoastaan elinvoipaisen yhteenliittymän jäsenenä. Jospa vihdoinkin tahdottaisiin oppia käymään sairauden perusjuuriin saakka sen sijaan, että nyt parannetaan ulkonaiset oireet!» — Ja koska alkoholi on mitä suurimmassa määrässä syypäänä prostitutsioniin ja rikoksiin, niin täytyy minun vielä esittää mitä tohtori Blaschko, eräs sukupuolitautilien paraimmista tunti-joista, ja prof. von Liszt, vuosisatamme ehkä suurin rikostieteen edustaja, lausuvat. Edellinen kirjoittaa: »Jos voi tehdä kansaa ostokykyisemmäksi, pysyväisesti kohottaa sen elämän tasoa ja täten alentaa sen läpimittaista avioikää, parantaa naisen taloudellista asemaa ja täten myös tehdä nainen korkeamman arvossapidon arvoiseksi, niin on pääasia suoritettu. Työntekijäin ja työntekijättärien tehokas suojeleminen, vapaan yhdistymisoikeuden suominen, äpärälapsien turvaaminen, parempien asuntojen hankkiminen aviollisille ja aviottomille, *alkoholismien vastustaminen*, kansantapojen jalos-

taminen työajan lyhentämisellä ja joutohetkien pidentämisellä ja jalostamisella sekä lukusalien ja kansannäyttämöjen perustaminen, ruumiillisen urheilun edistäminen — nämä ja tuhannet muut samanlaiset toimenpiteet, jotka ovat omiansa kohottamaan yhtäläisesti kansan elämän aineellista ja siveellistä tasoa, nämä voivat vähentää prostitutsionin tarvetta ja tarjontaa.» Ja Liszt lausuu: »Paljoa syvemmälle tunkeuva ja verrattomasti varmempi kuin rangaistus ja jokainen sen kaltainen toimenpide on sosialipolitikka keino rikoksen vastustamiseksi, joka, kuten itsemurha, lasten kuolevaisuus ja kaikki muut yhteiskunnallisesti epäterveelliset ilmiöt, on syvimmillä juurillaan kasvaneet seuraavia sukupolvia määräävistä yhteiskunnallisista olosuhteista.»

Luentomatallani Saksassa vei minut voimakas raitiusmies tohtori Otto Bauer Münchenissä kaupungin kellariin, jossa sain nähdä suunnattomia laumoja ihmisolentoja puoleksi tai täydelleen juovuksissa yhteen sulottuina hirveän tukahuttavassa ilmassa ja elävästi juotui silloin mieleeni kaksi kuvaa »Simplicissimus»-lehdestä: toisessa nimeltä »Alkoholi kohottaa ihmisen eläimen yli» makaa mies patahumalassa maassa ja vieressä juopi koira puhdasta lähdevettä; toisessa makaa nuori ylioppilas sammunein kasvoin humalassa ja molemmin puolin on kaksi sikaa, jotka panevat jyrkän vastalauseen sitä vastaan, että »tuommoisia päihtyneitä ihmisolentoja myös kutsutaan sioiksi».

Alkoholin ystävät ovat monesti tuekseen muka maininneet Martin Lutheruksen, joka olisi väittänyt, kuten seuraavat säkeet ilmoittavat:

»Sä toivo viinit, suukkoset,
Ja siivet runoheposes,
Sen seimet rehurikkaiksi;
Ken ei voi pitää naisesta
Ja laulusta ja viinistä,
sen sanoo Luther narriks.»

Minä luulen, että Lutherus piti laulusta ja ainakin yhdestä naisesta, koska hän kaikesta huolimatta, vieläpä kirkon kiellostakin sen nai; mutta aivan varmaa on, että hän monta kertaa on jyrissyt juoppoutta eli kuten hän sanoi »juoppousperkelettä» vastaan. Ja todettu on nyt, että koko säkeistön on sepittänyt Johann Heinrich Voss, Luisen iloinen laulaja ja Homeron laulujen verrat kääntäjä.

Kun ottaa huomioon, mitä tuhoa alkoholin nautinto aikaansaapi ruumiillista työtä tekevässä kansanluokassa, joka kussakin maassa muodostaa suuren enemmistön, ei kukaan kansansa todellinen ystävä voi olla muuta kuin alkoholin vastustaja. Alkoholin nautinnon kautta pilaa työväestö melkein kaikki ruumiinsa osat, alentaa sillä melkoisessa määrässä työkykynsä, hankkii itsellensä koko joukon tauteja, ajaa tyttärensä prostitutsionin helmaan; tekee itsensä syypääksi moneen rikokseen, pilaa tulevan sukupolven, sikiönkin emon kohdussa, saattaa taloutensa täydelliseen vaurioon, turmelee perheellistä onneaan, alentaa ihmisarvoa elämän tasoa alemmaksi — eikä tässä jo ole kylliksi tuon hirvittävän vihollisen karttamiseksi ja vastustamiseksi! Olisi jo kyllin työväestölle alkoholin hylkäämiseksi, kun prof. Kraepelin monivuotisten tieteellisten tutkimusten perusteella vakuuttaa: »Juuri työntekijä, joka saapi toimentulonsa käsivarsiensa ponnistuksilla, hävittää alkoholin nautinnolla perinpohjaisemmin työntuloksensa lähteen.» Ja aivan sattuvasti sanoo prof. Bunge, että varsinaiset juopot esimerkiksi vieroittavat juoppotelusta; mutta varsinaiset viettelijät juoppouteen ovat n. s. kohtuulliset. Minä tunnen monta esimerkkiä siitä, miten nuoresta »kohtuullisesta» alkoholin nauttijasta ajan kuluessa on tullut varsinainen »juoppo». Kuuluisa prof. Gruber lausui jo noin 35 vuotta sitten, että »alkoholismi on hallitsevan yhteiskuntajärjestelmän vahvin perustus; ilman sitä ei alempi kansanluokka enää olisi kauvan tätä yliherruutta kärsinyt». Olkoonpa niin, että tässä väitteessä olisi joku määrä liioittelua; varmaa on, ettei

työväestö luopumalla alkoholista kadota mitään, vaan sitä vastoin voittaa äärettömän paljon. Kun minä kerran matkustin Turusta Lybeckiin pyysi minut kapteeni hyttiinsä juomaan »totia» hänen ja erään hänen kumppaninsa kanssa, jotta ilo nousisi korkeammalle kolmen kesken. Minä kieltäydyin jyrkästi nauttimasta alkoholia, mutta suostuin liittymään seuraan ja voin sanoa, että melkoisesti vaikutin hilpeyden lisäämiseen. Kummastuneina huudahtivat molemmat?», »Kuinka voitte noin iloinen olla ilman alkoholia; vastasin: »Juuri sen takia voin olla iloisempi, kun ei alkoholi minua painosta.» Prof. Bunge on ehdottomasti oikeassa, kun hän väittää, että »se, joka täydelleen luopuu alkoholipitoisten juomien käytöstä, ehdottomasti ei tee mitään uhrausta: hän ainoastaan voittaa enemmän elämän onnea ja elämän iloa».

Ja tällaisista elämän onnea ja elämän iloa tulee ennen kaikkea ruumiillista työtä tekevän kansan hankkia itsellensä täydellisesti luopumalla kaikista juovutusjuomista; sillä sen kansanluokan, jolle ehdottomasti tulevaisuus kerran kuuluu, tulee olla raitis ja elämäniloinen, jotta se voisi perustaa paremman, jalomman ja korkeammalle tähtäävän ihmiskunnan.

MILLAINEN ON IHMISKUNTA ILMAN ALKOHOLIA.

(Tulevaisuuden kuvaus.)

Jokainen jalomielinen ihminen muodostaa itsellensä ihanteita. Hän kääntää katseensa tulevaisuutta kohti. Se on olojen orja, joka ei niin tee. Mutta jos hän on samalla ymmärtäväinen, ei hän haaveile eikä rakenna pelkkiä tuulentupia, vaan perustaa ihanteensa tosiolojen vankalle pohjalle. Semmoiset kuvittelut kohottavat